

Dynamisch recht

Het moderne recht verandert in hoog tempo. Dat vraagt, zo heb ik in mijn oratie Dynamisch recht betoogd, om een niet-positivistische rechtswetenschap, maar ook om een andere onderwijsvisie. In een dynamische rechtscultuur past geen rechtspositivistische houding die de nadruk legt op het systematiseren van regelgeving en jurisprudentie. Juristen moeten verder kijken dan het geldende recht. Onze opleiding dient studenten toe te rusten voor het recht van morgen en hen in staat te stellen in te spelen op de rechtsontwikkeling.

Natuurlijk moet men daarvoor de hoofdlijnen van het positieve recht, de basisbeginselen en het systeem beheersen. Even essentieel is ook inzicht in de historische ontwikkeling en maatschappelijke inbedding en doorwerking van het recht. Maar het belangrijkste is Vrankens idee dat recht een discursieve, altijd voorlopige grootheid is. Wie dit inzicht serieus neemt, stelt de reflectie, de argumentatie en de discussie centraal in het juridisch onderwijs.

Een dynamische rechtscultuur vereist daarom een versterking van vakken als rechtsgeschiedenis, -sociologie, -filosofie en ethiek. En zij vereist dat in de positiefrechtelijke vakken de controverse, het pluralisme en de achterliggende beginselen evenveel aandacht krijgen als het systeem en de scherpe (maar snel veranderende) regels.

Zijn deze eisen van de praktijk inderdaad uitgangspunt voor de huidige onderwijsherziening? Mijn indruk is dat het nogal uiteenloopt. In sommige faculteiten lijken de reflectievakken het slachtoffer te worden dat kan inderdaad een naïef rechtspositivisme versterken. In andere faculteiten blijft hun aandeel ongeveer gelijk. Even belangrijk is de invulling van de hoofdvakken: kiest men voor concentratie op het positieve recht, of legt men juist de nadruk op het discursieve, voorlopige karakter en de maatschappelijke inbedding van het recht? Het eigen karakter van faculteiten zal hier bepalend zijn en tot een verdere profilering van faculteiten leiden. In sommige faculteiten zal men kiezen voor een versterking van de reflectieve en argumentatieve dimensie van de hoofdvakken, in andere zal men de reductie van studie-inhoud vooral zoeken in een concentratie op positiefrechtelijke kennis.

Maar hoe het ook uitpakt, voor een bloei van het rechtspositivisme ben ik niet bang. Door ons dynamisch recht wordt dit namelijk steeds minder houdbaar. .

Wibren van der Burg
(hoogleraar Metajuridica aan de KUB)